

I nderuar Z. Braçe, Kryetar i Komisionit,

Të nderuar Zonja dhe Zotërinj Deputetë, Anëtarë të Komisionit.

Në emër të Komisionit të Konkurrencës ju falenderojmë për mbështetjen tuaj të vazhdueshme, dhe më lejoni të paraqes para jush një përmbledhje mbi veprimtarinë e Autoritetit të Konkurrencës gjatë viti 2014.

Aktiviteti i Autoritetit të Konkurrencës dhe vendimmarrja e Komisionit të Konkurrencës ka qënë në zbatim të ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”, si dhe është mbështetur në Rezolutën e Kuvendit “Për veprimtarinë e Autoritetit të Konkurrencës”, Raportin e Progresit të Komisionit European, si dhe në përgjigje të të gjithë ankesave të adresuara tek institucioni i konkurrencës apo shqetësimeve të konsumatorit të bëra publike nga mediat.

Objektivat e punës së Autoritetit të Konkurrencës edhe për vitin 2014 ka qënë trajtimi me profesionalizëm dhe objektivitet i rasteve të shqyrtuara; rritja e efikasitetit nëpërmjet procedurave hetimore; konsolidimi i profilit si institucion i pavarur dhe profesional; rritja dhe forcimi i kapaciteteve administrative; përafrimi i kuadrit nënligjor, si dhe fillimi i punës për rishikimin e Politikës Kombëtare të Konkurrencës.

Veprimtaria e Autoritetit të Konkurrencës është fokusuar kryesisht në evidentimin dhe hetimin e praktikave antikonkurrese: si marrëveshjeve të ndaluara dhe abuzimin me pozitën dominuese; vlerësimin ex-post të të drejtave ekskluzive; kontrollin e procesit të përqëndrimit të strukturave të tregut; si dhe vlerësimin e akteve ligjorë dhe nënligjorë që kanë impakt mbi konkurrencën në tregje.

Gjatë vitit 2014 ka vazhduar trajtimi i rasteve të mbartura nga viti 2013 në tregje të tilla si:

- ✓ tregu i sigurimeve të detyrueshme të mjeteve motorrike.
- ✓ tregu i telefonisë celulare me pakicë.
- ✓ tregu i prodhimit, importit dhe shitja me shumicë e karburanteve;

Gjithashtu, bazuar kryesisht në ankesat nga operatorët e tregut janë realizuar procedurat e hetimit në tregje si:

- ✓ tregu i transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe të automjeteve;
- ✓ tregu i prokurimeve publike i shërbimit të ruajtjes fizike në qarkun e Dibrës;
- ✓ importi dhe tregtimi me shumicë i duhanit të paketuar;

- ✓ tregu i prokurimit publik për ndërtimin e rrugës së Unazës së Jashtme Tiranë;
- ✓ tregu i blerjes së energjisë elektrike për të mbuluar humbjet nga OSHEE-ja;
- ✓ tregu i telefonisë celulare me pakicë (në proces)

Në të gjitha rastet e hetuara për marrëveshje të ndaluara, Sekretariati i Autoritetit ka kryer inspektime në formën e *dawn raids* në të njëjtën kohë në të gjitha ndërmarrjet, si dhe ka realizuar investigimin e dokumenteve në forme elektronike, për të cilën janë trajnuar dy inspektorë duke përmirësuar cilësinë e evidencave të administruara.

Rregullat për mbrojtjen e konkurrencës së lirë dhe efektive kanë si qëllim kryesor korrigjimin e keqfunksionimit të ekonomisë së tregut, duke krijuar një mjedis të përshtatshëm për të nxitur rritjen ekonomike. Kjo, pasi konkurrenca promovon rritjen ekonomike nëpërmjet uljes së barrierave në hyrje, rritjes së efikasitetit, liberalizimit, luftës kundër marrëveshjeve të ndaluara, e abuzimit me pozitën dominuese.

Pikërisht për një efekt real në tregjet e ndërhyra, në kushtet e zgjatjes së proceseve gjyqësore, si dhe duke i dhënë përparësi ndërhyrjes së enteve rregullatore, vendimet e Komisionit të Konkurrencës gjatë vitit 2014 kanë qënë kryesisht marrja e masave rregulluese për tregje dhe sektorë të rëndësishëm të ekonomisë, për t'i dhënë frymëmarrjen e duhur lirisë ekonomike dhe konkurrencës së lirë dhe efektive në treg.

Gjatë vitit të kaluar janë **marrë 42 vendime** nga të cilat:

2 vendime me gjobë;

1 vendim me kushte dhe detyrime;

3 raste është hetuar për abuzim me pozitën dominuese;

për marrëveshje të ndaluara është hetuar në 7 raste;

8 vendime janë autorizim për përqëndrime,

4 vendime për rekomandime ndaj institucioneve publike për aktet ligjore,

1 vendim për përjashtim të marrëveshje nga ndalimi; dhe vendimet e tjera kanë qënë të natyrës procedurale.

Rritja me më shumë se 2 herë e ankesave drejtuar Autoritetit të Konkurrencës gjatë vitit 2014 (33 në total) përbën një zhvillim të rëndësishëm në drejtim të rritjes së kulturës

dhe avokatisë së konkurrencës. Praktikrat e vendeve të zhvilluara dhe anëtare të Bashkimit Europian sugjerojnë se shumica e procedurave hetimore (mbi 90 %) fillojnë në bazë të ankesave dhe aplikimit për lehtësim nga gjobat nga ana e ndërmarrjeve. Ndërgjegjësimi i komunitetit të biznesit, për përdorimin e programit të lehtësimit nga gjobat, përbën një nga sfidat më kryesore të institucionit të konkurrencës, pasi ky instrument përdoret kryesisht për zbulimin e karteleve dhe marrëveshjeve të ndaluara midis ndërmarrjeve.

Parlamenti Shqiptar nëpërmjet Rezolutës së Kuvendit, për vlerësimin e aktivitetit të Autoritetit të Konkurrencës për vitin 2013, është shprehur për vlerësimin ligjor të kufizimeve të konkurrencës nga shërbimet konçesionare të dhëna kryesisht si të drejta ekskluzive ose të veçanta. Në këtë mënyrë, një nga aspektet e veprimtarisë së institucionit të konkurrencës ka qenë vlerësimi i koncesioneve të dhëna, vlerësim i cili ishte ex-post dhe u fokusua në vlerësimin ex-ante që duhet të realizohet përpara se këto marrëveshje konçesionare të jepeshin. Ky proces vlerësimi është konsideruar si një instrument për rritjen dhe forcimin e advokacisë për domosdoshmërinë e plotësimit të detyrimit ligjor të institucioneve ligjëvënëse dhe ekzekutive për marrjen e opinionit të Autoritetit të Konkurrencës para se këto të drejta ekskluzive të jepen, si dhe të firmosen marrëveshjet respektive.

Gjatë vitit 2014 janë autorizuar **8 praktika përqendrimesh** të cilat nuk krijojnë apo forcojnë pozitën dominuese. Është pezulluar një procedurë përqëndrimi pasi kishte mungesë informacioni, për të cilën është vendosur gjobë dhe 7 praktika të tjera nuk kanë qenë objekt autorizimi, pasi nuk plotësojnë kriteret e Ligjit.

Gjatë 2014 janë kryer **monitorime** sipas ankesave dhe me nismën e Autoritetit kryesisht në tregun e çimentos, duhanit dhe nënprodukteve të tij, gazit të lëngshëm, vajit të lulediellit, si dhe është kryer një studim tregu për produktet e akcizës.

Gjatë vitit të kaluar nuk ka pasur **ndryshime në legjislacionin** parësor, por në përputhje me Planin Kombëtar për Integrimin Europian janë miratuar 2 akte nënligjore:

- Rregullorja “Për kategoritë e marrëveshjeve dhe praktikave të bashkërenduara në sektorin e transportit detar të mallrave”; si dhe
- Udhëzimi “Për vlerësimin e pozitës dominuese”, të cilat synojnë konsolidimin e praktikave zbatuese të ligjit të konkurrencës.

Procesi i **rishikimit gjyqësor** të vendimeve të Komisionit të Konkurrencës ka kaluar në një stad të ri gjatë vitit 2014, pasi filloi funksionimi i Gjykatës Administrative dhe ankimimi i vendimeve të Komisionit është adresuar në këtë gjykatë. Procedurat e rishikimit gjyqësor janë përshpejtuar në gjykatën administrative ndërkohë që ka patur një periudhë tranzitore të kalimit të çështjeve nga gjykata civile drejt asaj administrative, duke vazhduar me procedura të zgjata për rastet që janë për gjykim në Gjykatën e Lartë.

Gjatë vitit 2014, Autoriteti i Konkurrencës ka pasur për shqyrtim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë, Tiranë, 8 çështje, nga të cilat 5 janë shqyrtuar (fituar 3) dhe mbeten 3 për t'u shqyrtuar në 2015. Në Gjykatën Administrative të Apelit kanë qenë për shqyrtim 8 çështje, nga të cilat 4 janë gjykuar (fituar 1) dhe mbeten 4 për t'u shqyrtuar në 2015. Në Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë gjatë 2014 kanë qenë 11 çështje për gjykim, nga të cilat vetëm 1 është vendosur mospranim i Rekursit të paraqitur një nga ndërmarrjet e penalizuara, duke konfirmuar përfundimisht vendimin e Komisionit të Konkurrencës dhe për 1 (një) çështje është vendosur kthimi për rigjykim në Gjykatën e Apelit, kurse 9 çështje janë për shqyrtim për 2015.

Edhe gjatë vitit 2014, Autoriteti i Konkurrencës i ka dhënë rëndësi të veçantë **avokatisë** së Ligjit "Për mbrojtjen e konkurrencës" duke dhënë rekomandime për disa akte ligjore dhe nënligjore, kryesisht në fushën e telekomunikacioneve, sigurimeve, energjisë elektrike. Në të gjitha rastet e dhënies së rekomandimeve janë bërë ftesa dhe janë organizuar tryeza të rrumbullakëta me entet rregullatore, si dhe me përfaqësues të institucioneve qendrore.

Autoriteti i Konkurrencës ka ndërmarrë një sërë aktivitete për rritjen e **kulturës së konkurrencës** të tilla si:

Është organizuar Konferenca Shkencore Ndërkombëtare me rastin e 10 Vjetorit të krijimit të institucionit, ku morën pjesë përfaqësues të institucioneve ekzekutive, entet rregullatore, përfaqësues të komunitetit të biznesit, të universiteteve dhe personalitete ndërkombëtare të fushës së konkurrencës;

Janë organizuar workshopet nëpër qarqet Gjirokastrë, Korçë dhe Shkodër, me përfaqësues të pushtetit lokal dhe biznesit,

Janë realizuar trajnime me juristët e institucioneve të qeverisë qendrore, si dhe;

Janë kryer publikime të cilat janë bërë pjesë edhe e bibliotekave të universiteteve.

Sa i përket **rritjes dhe forcimit të kapaciteteve** janë kryer një sërë trajnimesh si dhe është shtuar stafi i Autoritetit të Konkurrencës me një inspektor në Sektorin e Përqendrimeve. Stafi i Autoritetit është trajnuar nëpërmjet qëndrave rajonale dhe ndërkombëtare të trajnimeve të OECD-ës, apo duke përdorur burimet e TAIEX (Tiranë) si dhe janë zhvilluar trajnime të brendshme të stafit për analizat ekonometrike. Përmirësimi i vazhdueshëm dhe konsolidimi i njohurive dhe ekspertizës nga ana e specialistëve të Autoritetit, konsiderohet si një nga faktorët kyç për pavarësinë reale të institucionit të konkurrencës.

Të nderuar Anëtarë të Komisionit,

Viti 2014 ka qenë viti i realizimit të procesit të vlerësimit të përmbajtjes dhe zbatimit të politikës dhe të ligjit të konkurrencës nga ekspertët e konkurrencës së UNCTAD-it. Ky proces vlerësimi është kërkuar në mënyrë vullnetare nga Autoriteti i Konkurrencës, për të identifikuar standartin e zbatimit të ligjit bazë dhe të politikës së konkurrencës; cilësinë e legjislacionit dytësor; si dhe praktikën e ndjekura nga institucioni shqiptar i konkurrencës, duke i krahasuar këto me praktikën më të mira dhe standartet europiane. Ky raport është shoqëruar me disa rekomandime të cilat i adresohen Autoritetit të Konkurrencës por jo vetëm.

Rekomandimet e procesit të vlerësimit që i janë adresuar Autoritetit të Konkurrencës do të jenë pjesë e prioriteteve të aktivitetit të tij për vitin që ka filluar.

Gjithashtu, rekomandimet që i adresohen legjislativit dhe qeverisë do të përbëjnë një instrument shumë të rëndësishëm për nxitjen dhe promovimin e politikës së konkurrencës, e cila kërkon një bashkëpunim dhe ndërveprim të vazhdueshëm midis të gjithë faktorëve dhe aktorëve, për një treg sa më funksional dhe konkurrues.

Më konkretisht prioritetet e punës për vitin 2015 do të konsistojnë:

FORCIMI I ZBATIMIT TË LIGJIT TË KONKURRENCËS

Autoriteti i Konkurrencës ka filluar punën për vitin 2015 me një axhendë të qartë të sektorëve prioritarë për ndërhyrjen me qëllim rivendosjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në treg. Ndërkohë pritet që tendenca e ankesave të vazhdojë të paktën me të njëjtin ritëm, për të na mundësuar ndërhyrjen dhe marrjen e masave ndëshkuese dhe rregulluese në ato tregje apo sektorë të ekonomisë ku sjellja e një ose disa operatorëve ka cenuar konkurrencën në treg.

Ndër sektorët kryesorë, janë sektori i komunikimeve elektronike, energjia dhe gazi, bujqësia, sektori bankar, etj., ndërkohë që pritet që një sërë procedurash hetimore të

hapen dhe bazohen në ankesat e ndërmarrjeve në tregje dhe sektorë të ndryshëm të ekonomisë.

Për vitin 2015 është realizuar monitorimi në tregun e prodhimit dhe shitjes së vezëve, për të cilin është vendosur hapja e procedurës së hetimit paraprak. Gjithashtu, monitorimi i tregut të importit dhe shitjes me shumicë të gazit do të vazhdojë për shkak të dominancës individuale që ka një shoqëri në këtë treg.

PËRAFRIMI I LEGJISLACIONIT

Në qendër të vëmendjes së Autoritetit të Konkurrencës, edhe për vitin 2015, do të jetë përmirësimi i kuadrit ligjor dhe rregullativ nëpërmjet hartimit të rregulloreve apo amendimeve të tyre, duke synuar rritjen e shkallës së përafrimit me direktivat e BE-së dhe me standardet e parimet ndërkombëtar të konkurrencës. Janë identifikuar nevojat për përmirësime të mëtejshme legjislative në fushën e konkurrencës të cilat janë pasqyruar edhe në Planin Kombëtar për Integrimin Europian.

Kuadri ligjor dytësor i Autoritetit të Konkurrencës për vitin 2015 do të plotësohet me dy akte të tjera nënligjore dhe konkretisht me Udhëzimin “Për vlerësimin e kufizimeve vertikale” si dhe me Udhëzimin “Për masat e Komisionit në rastet e përqendrimeve”.

BASHKËPUNIMI ME GJYQËSORIN

Në lidhje me bashkëpunimin e Autoritetit të Konkurrencës dhe sistemit gjyqësor, i cili është institucioni që bën rishikimin e vendimeve të Komisionit të Konkurrencës, lind nevoja për të realizuar trajnime me gjyqtarë të gjykatave administrative, për një gjykim sa më objektiv dhe të bazuar në ligj dhe aktet nënligjore të nxjerra nga Komisioni i Konkurrencës.

RRITJA DHE FORCIMI I KAPACITETEVE ADMINISTRATIVE

Forcimi i kapaciteteve administrative, kryesisht përmirësimi i teknikave investigative dhe i ekspertizës për zbulimin e marrëveshjeve të ndaluara, është një nga prioritet bazë për të cilën është kërkuar bashkëpunimi me institucionet homologe të vendeve anëtare të BE-së. Gjithashtu, Ligji i Buxhetit i vitit 2015 i ka njohur Autoritetit shtesën e një vendi, proces i cili është për miratim nga Kuvendi i Shqipërisë nëpërmjet aprovimit të shtesës në strukturë me një pozicion inspektor në Drejtorinë Juridike Hetimit dhe Procedurave. Në këtë mënyrë plotësohet struktura organizative sipas kërkesave në rritje si dhe përmbushjen e sugjerimeve të Raport-Progressit të Komisionit Europian.

Këto aspekte janë sfidat e vazhdueshme të Autoritetit të Konkurrencës.

Ju Faleminderit për vëmendjen dhe kohën tuaj!

